

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 11/09/2020)

Tình hình nổi bật

Bộ Quốc phòng Singapore ngày 29/8 đưa tin tàu khu trục lớp Formidable của Hải quân Singapore đã tham gia diễn tập hải quân đa phương Vành đai Thái Bình Dương (RIMPAC) tại khu vực quanh đảo Hawaii từ 17-31/8/2020 (từ năm 2008 đây là lần thứ 7 Hải quân Singapore tham gia diễn tập này). Hải quân Singapore đảm nhận vai trò Chỉ huy tác chiến trên biển (Sea Combat Commander) và chỉ đạo hoạt động của 8 tàu tác chiến của Singapore trong chuỗi diễn tập chống ngầm và chống hạm nổi, tiếp nhiên liệu. Tàu khu trục lớp Formidable cũng bắn thành công tên lửa đất đối không Aster ở tốc độ cao. Tham gia RIMPAC 2020 gồm 22 tàu, một tàu ngầm, các máy bay chiến đấu và khoảng 5.300 sĩ quan từ 10 quốc gia. Cuộc diễn tập diễn ra theo hình thức trực tuyến, không có tiếp xúc trực tiếp giữa các lính, sỹ quan hải quân.

Thủ tướng Nhật và Tổng thống Philippines ngày 7/9 đã điện đàm thảo luận về quan hệ hai nước, Biển Đông và dịch Covid 19. Thủ tướng Nhật nêu mong muốn tiếp tục phối hợp chặt chẽ nhằm thực hiện Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở dựa vào sự thượng tôn pháp luật tại Biển Đông.

Ngoại trưởng Nhật Bản ngày 8/9 đánh giá cao chủ trương Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương do Chính phủ Đức công bố, nhấn mạnh tới tầm quan trọng của Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở. Trong họp Ngoại trưởng ASEAN + 3, Ngoại trưởng Nhật cho biết các nước thảo luận về tình hình Biển Đông và Bắc Triều Tiên.

BTQP Trung Quốc Ngụy Phượng Hòa ngày 9/9 hội kiến Quốc vương Brunei Hassanal Bolkiah, cho rằng sự ổn định của Biển Đông là lợi ích chung 2 nước. Hai bên cần tiếp tục tăng cường trao đổi thông tin và tham vấn, thúc đẩy hợp tác hàng hải, cùng bảo vệ hòa bình và ổn định Biển Đông. Cùng ngày, Ngụy Phượng Hòa hội đàm chính thức với Bộ trưởng Quốc phòng thứ hai, đạt được sự nhất trí quan trọng trong việc duy trì liên lạc chiến lược và làm sâu sắc hơn nữa trao đổi và hợp tác quân sự.

Việt Nam và Trung Quốc ngày 9/9 đàm phán trực tuyến vòng XIII Nhóm công tác về Vùng biển ngoài cửa Vịnh Bắc Bộ và Vòng X Nhóm công tác bàn về hợp tác cùng phát triển trên biển giữa hai nước (đại diện phía Việt Nam là ông Nguyễn Đăng Thắng, Vụ

trưởng, Ủy ban Biên giới quốc gia; phía Trung Quốc là ông Dương Nhân Hòa, Đại diện các vấn đề biên giới và biển, Vụ Biên giới và biển, Bộ Ngoại giao Trung Quốc). Hai bên trao đổi ý kiến về các công việc của hai Nhóm công tác, nhất trí trên cơ sở lộ trình đã thống nhất, nỗ lực thúc đẩy đàm phán phân định vùng biển ngoài cửa Vịnh Bắc Bộ và bàn bạc về hợp tác cùng phát triển tại Biển Đông. Ngoài ra, Thỏa thuận về những nguyên tắc cơ bản chỉ đạo giải quyết vấn đề trên biển giữa Việt Nam và Trung Quốc và chỉ đạo của Trưởng Đoàn đàm phán cấp Chính phủ về biên giới, lãnh thổ về việc giải quyết các bất đồng, không có hoạt động làm phức tạp tình hình và duy trì hòa bình, ổn định tại khu vực cũng được hai bên thảo luận.

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 9/9 đưa ra tài liệu thông tin về các hoạt động hợp tác trong khuôn khổ Đối tác Chiến lược Mỹ-ASEAN. Khẳng định quan hệ đối tác chiến lược giữa hai bên được xây dựng trên các nguyên tắc chung như đã được đề ra trong Chiến lược Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương và Tầm nhìn ASEAN về khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương, bao gồm tính trung tâm của ASEAN, tôn trọng chủ quyền và thượng tôn pháp luật, quản trị tốt, minh bạch, dung nạp, các khuôn khổ dựa trên luật lệ và rộng mở. Về hợp tác biển, Mỹ và ASEAN đang tập trung vào các lĩnh vực: (i) USAID đang hỗ trợ chương trình nghiên cứu khu vực về lao động cưỡng bức và tình hình IUUF tại Đông Nam Á, từ đó tăng cường nhận thức về vấn đề này và đưa ra các khuyến nghị giúp ASEAN có thể hành động; (ii) ASEAN và Mỹ tiếp tục hợp tác tăng cường năng lực nhận thức các vấn đề trên biển và phối hợp chia sẻ thông tin về các thực tiễn tốt, thực hiện các hoạt động chung và hoạt động liên ngành, thúc đẩy hợp tác đa quốc gia sử dụng công nghệ Sea Vision, các tiến bộ trong công nghệ không gian liên quan đến MDA; (iii) Mỹ ủng hộ các đối tác toàn cầu xây dựng phụ lục cho Bản Ghi nhớ New York về các thực tiễn tốt trong ngăn chặn đường đi của khủng bố.

Thứ trưởng Ngoại giao Nguyễn Quốc Dũng ngày 10/9 cho biết Thông cáo chung Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN 53 thể hiện sự đoàn kết, nhất trí, quyết tâm và đồng thuận của ASEA nhằm đưa ra tiếng nói về các vấn đề nội bộ, khu vực và thế giới. Những điểm mới là ghi nhận tất cả những kết quả công tác của ASEAN thời gian qua, các sáng kiến, đề xuất của Việt Nam 2020, và thể hiện quan điểm của ASEAN về tình hình khu

vực và thế giới. Vấn đề Biển Đông được đề cập thích đáng trong Thông cáo chung thể hiện sự quan tâm, quan điểm cơ bản, và các mong muốn của ASEAN, trong đó có việc sớm đạt được COC chất lượng, tổng thể, phù hợp với luật pháp quốc tế và UNCLOS 1982. Về vai trò trung tâm của ASEAN, ASEAN đã tạo diễn đàn thu hút sự quan tâm của các đối tác, cùng ngồi lại để thể hiện quan điểm, lập trường của mình một cách dân chủ và bình đẳng.

Góc nhìn quốc tế

+ Đông Nam Á:

TS. Lê Hồng Hiệp (ISEAS) ngày 7/9 cho rằng Việt Nam tăng cường hợp tác dầu khí với Mỹ nhằm tạo đòn bẩy đối phó với sức ép của Trung Quốc và cải thiện cán cân thương mại với Mỹ trong bối cảnh nhu cầu năng lượng ngày càng tăng. Hiện tại, Việt Nam đang hợp tác với Exxon Mobil để phát triển mỏ khí Cá Voi Xanh và 4 dự án điện khí khác sử dụng LNG nhập khẩu, ngày càng tăng nhập khẩu LNG của Mỹ, qua đó cải thiện cán cân thương mại với Mỹ; đồng thời thông qua đó để đẩy lùi các hành động gây sức ép từ phía Trung Quốc.

Tờ Bangkok Post ngày 9/9 đưa tin Myanmar cho phép các công ty bên ngoài "chất vấn chào thầu" xây dựng của Công ty Trung Quốc (CCCC) ở Thành phố Yangon mới nhằm minh bạch các dự án đầu tư của TQ ở Myanmar. Các nhà phân tích cho rằng việc Myanmar thuê đơn vị tư vấn Roland Berger của Đức để hỗ trợ tiến trình đấu thầu sẽ giúp Myanmar (i) Minh bạch được hoạt động liên quan đến đầu tư công; (ii) Tránh được những rủi ro khi hợp tác cùng với CCCC-Công ty Trung Quốc đã bị Mỹ đưa vào sách trừng phạt do liên quan đến các hoạt động ở Biển Đông; (iii) Duy trì được hoạt động đầu tư của Trung Quốc trong các dự án lớn trong khuôn khổ hợp tác kinh tế giữa hai nước và các dự án BRI; (iv) Tạo công việc cho người dân trong bối cảnh Covid-19 đang gây thiệt hại lớn đối với hoạt động sản xuất kinh tế Myanmar.

Tờ Phnompenh Post ngày 10/9 đưa tin Ngân hàng AIIB sẽ cho Campuchia vay 65 triệu USD để cải thiện năng lực sản xuất vùng nông thôn và hỗ trợ chính phủ đối phó với Covid-19. Chuyên gia kinh tế Học viện Hoàng gia Campuchia Hong Vanak nhận

định hệ thống cơ sở hạ tầng của Campuchia hiện không đáp ứng nhu cầu vận chuyển hàng hoá của người dân, do đó khoản vay này là cơ hội để giúp chính phủ khắc phục các khó khăn về cơ sở hạ tầng một cách hiệu quả.

+ Châu Âu – Mỹ:

USIP (Mỹ) phối hợp với trường Lý Quang Diệu ngày 3/9 tổ chức thảo luận trực tuyến về chủ đề "ASEAN đối mặt với tương lai: Các kỳ vọng về ARF 27": (i) Khẳng định vai trò trung tâm duy nhất của ASEAN trong duy trì hoà bình, ổn định khu vực và can dự của các nước lớn; tuy vậy (ii) Cạnh tranh nước lớn đang bộc lộ các điểm yếu, hạn chế của ASEAN trong xử lý các cơ hội và thách thức đến từ bên ngoài; (iii) ASEAN cần củng cố vai trò trung tâm, tiếng nói tập thể; xem xét lại một số nguyên tắc, cơ chế nền tảng; cũng như phục hồi các cơ chế đối thoại, hợp tác bên lề để ứng phó với các thách thức; (iv) Mỹ và ASEAN chia sẻ tầm nhìn về duy trì thượng tôn pháp luật và Mỹ cam kết tiếp tục hợp tác, thúc đẩy năng lực của ASEAN.

Chuẩn đô đốc Robert Gaucher (Hạm đội Thái Bình Dương Mỹ) ngày 9/9 cho biết sẽ tổ chức các cuộc diễn tập quy mô lớn với sự tham gia của các thiết bị không người lái tại Thái Bình Dương (tiến hành trên không, trên mặt biển và dưới biển). Mỹ sẽ thao diễn cách tuân thủ các chỉ thị của Bộ Tư lệnh Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương của Mỹ để thử nghiệm việc tăng khả năng sát thương. Hải quân Mỹ thường xuyên tập trận ở Thái Bình Dương và Đại Tây Dương nhưng thường cùng với các nhóm tác chiến tàu sân bay. Việc kết hợp các công nghệ không người lái mới sẽ là một sự chuyển đổi lớn, hướng tới kế hoạch đầu tư hàng tỉ USD vào hệ thống không người lái.

+ Các nước khác:

Tờ Economic Times Ấn Độ ngày 11/9 cho biết Thỏa thuận hậu cần song phương Nhật - Ấn sẽ tăng cường năng lực cho cả hai, thúc đẩy hơn nữa hợp tác quốc phòng song phương, giúp tàu, máy bay Ấn Độ dễ dàng hơn khi triển khai hoạt động tại các khu vực như Biển Đông và Thái Bình Dương. Hơn nữa, việc Ấn Độ đã ký thỏa thuận hậu cần với các thành viên QUAD sẽ giúp Ấn Độ hoạt động trên khắp thế giới.

Biên tập: Tài Kiên

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc. Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.